

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Dansk kontanthjælp på niveau med naboernes

Kongshøj, Kristian

Published in:
Politiken

Publication date:
2015

Document Version
Accepteret manuscript, peer-review version

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Kongshøj, K. (2015). Dansk kontanthjælp på niveau med naboernes. *Politiken*, 6.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Politiken, d. 13. marts 2015

Dansk kontanthjælp på niveau med naboernes.

Myterne om den høje danske kontanthjælp er mange. Men virkeligheden er mere nuanceret.

Kristian Kongshøj

KONTANTHJÆLPEN har de sidste par år været under konstant belejring i den politiske debat. Spændende enkeltcases som Robert, der var doven, og Carina, der ikke var fattig, har ført til bred forargelse, hvilket er blevet næret af mere eller mindre veldokumenterede påstande fra forskellige aktører om, at den danske kontanthjælp er »den højeste i EU«, »tre gange højere end i Sverige« eller blot »meget højere' end vores nabolande«.

Senest har et Folketingssvar fra Økonomi- og indenrigsministeriet og en efterfølgende kampagne fra Venstre sat fokus på det samlede ydelsesbeløb, man kan nå op på, når man oven i kontanthjælpen lægger forskellige ydelser, der er tilgængelige for danskerne generelt.

DET ER BARE langt fra rigtigt, at ydelserne til kontanthjælpsmodtagerne er ekstremt høje i forhold til andre lande. Samtidig er det heller ikke noget specielt dansk, at der er en lille gruppe, hvor det ikke nødvendigvis altid kan betale sig synderligt at tage et lavtlønsarbejde.

For så vidt angår ydelsesniveauer er billedet meget mudret i den komparative forskning. Der findes en række forskellige ydelsesdatabaser, enkeltrapporter, mv. Hos nogle kilder fremstår den danske kontanthjælp ganske rigtigt ret høj. Hos andre fremstår den som ret gennemsnitlig for Nordeuropa, måske en anelse højere.

HVORFOR ER DER ikke enighed om, hvorvidt den danske kontanthjælp er høj eller ej? Ingen har det gyldne gennemsnit over hvilke lande, der har de højeste ydelsesniveauer. Man har i stedet en række forskellige 'modelcases' hvor man gør sig nogle specifikke antagelser om en ydelsesmodtager i forskellige lande.

Vigtigt er det f.eks. hvilke antagelser, man gør sig om denne ydelsesmodtagers boligforhold, og hvorvidt vedkommende har børn. Så kan man lægge alle ydelser sammen, trække skatten og sætte ydelsen i forhold til pris- og lønningsniveau i de pågældende samfund.

Men resultaterne gælder altså kun for en specifik modelcase, og skal ikke tolkes som et 'gennemsnit'. Dette forbehold er vigtigt for ledige, der ikke er dagpengeberettigede, idet ydelsesniveauet typisk varierer ekstremt meget for denne gruppe.

Det er ret unikt, at den danske kontanthjælp er fastsat på nationalt niveau og ikke varierer inden for et minimum og maksimum afhængigt af skøn og udgiftsbehov i den enkelte sag. Det er også

ret unikt, at vi ikke rigtigt har tillægsydelser (bortset fra forsørgertillægget), som *kun* gælder for kontanthjælpsmodtagere. På disse punkter skiller vi os endda også ud fra lande som Norge, Sverige og Finland.

Det betyder, at den danske ydelse bliver pustet op og fremstår meget høj, hvis man sammenligner minimumsniveauer i de enkelte lande.

DISSE SÆRTRÆK er dog ret smarte, hvis man bekymrer sig for hvorvidt det kan betale sig at arbejde eller ej. Det er nemlig ikke kun ydelsesniveauet, men også principperne for tildelingen af ydelsen, der betyder noget.

Hvis vi havde flere ydelser, der kun gjaldt denne gruppe, og samtidig lod indtægtsbestemte tillægsydelser, der er tilgængelige for alle, fylde mere (som i mange andre lande) ville vi også få problemer med, at det ikke altid kan betale sig at arbejde – uanset om ydelsesniveauet så generelt var lavere end i dag. Selv i USA kan en enlig forælder opleve effektive marginalsatter på op til 90-95 pct. idet flere ydelser aftrappes, når man får et arbejde.

Det hænger dog også sammen med meget lave mindstelønninger. Ydelser og mindstelønninger har en tendens til at følges ad. Så sætter man ydelserne ned, følger lønningerne. De meget høje beskæftigelsesfrekvenser, vi har i Norden, er indtil videre blevet skabt på en anden strategi.

I Danmark skyldes de største 'incitamentsproblemer' tildelingsprincipper snarere end ydelsesniveauer. For ægtepar på kontanthjælp betyder forsørgerpligten således, at et enkelt nyt arbejde skal dække to tabte kontanthjælpsindkomster.

DE INTERNATIONALE sammenligninger giver altså et ret mudret billede af det danske ydelsesniveau for kontanthjælpsmodtagere. De fleste er dog enige om, at niveauet er relativt højt i Danmark, hvis man er enlig forælder. Det kan man se som et problem. Man kan også se det som en succes, at vi er så effektive til at undgå relativ fattigdom blandt børn af enlige forældre.

Det er veldokumenteret, at disse forhold betyder meget for børns senere udvikling. Man kan dog stadig have en holdning om, at en kontanthjælp på 173.000 kr. brutto om året for en forsørger over 30 år bliver for meget, når eventuelle tillægsydelser, der også er tilgængelige for andre danskere, lægges til.

En mulighed, som Venstre har foreslået uden at specificere det nærmere, er at genindføre et samlet ydelsesloft. Det vil dog samtidig betyde, at f.eks. enlige forældre på kontanthjælp ikke har samme ret til boligsikring, børnepenget, friplads mv. som andre forældre.